

Drtikola ni niti naključen niti kot »mašilo«, marveč prepričljivo izrazno sredstvo. Tudi pariški album *Les Nus du Drtikol* potrjuje, da se je uvrstil med svetovne fotografe. Če ga pozneje vse bolj prevzema transcendenca vse do mistike, je vsaj del tega fotografsko najavljal že prej. Vezi s tedanjim umetniškim svetom pa je Drtikol najopazneje izrabil v zvezi s kiparskimi deli Jana Šturse.

Kakor Drtikolu ni bil tuj antični svet, tudi Karol Novak ni bil neobčutljiv zanj, vendar je živo dovzeten za docela drugačno, novodobno fotografsko možnost. Kroutvor opozarja na fotografijo z antično masko iz 1910. leta, ki je nastala desetletje pred zelo sorodno kompozicijo Mana Raya. Tudi Karol Novak je – kot večina sodobnikov – zavezan portretu znanih osebnosti, npr. s fotografijami Karla Nemca, Roberta Guttmana, Rudolfa Steinerja, Adolfa Loosa.

Josef Anton Trčka se je poleg fotogra-

fiji posvečal še grafiki in uporabni umetnosti. Dasi je simbolizem seval med vse tri fotografe, pa je verjetno Trčka tisti, ki mu je simbolika najbolj ustrezala. V svoji mnogostrani dejavnosti pa je bržčas tudi zaradi secesijskega vpliva bližji dekorativnosti in morda manj nagnjen k izvirom moderne. Seveda tudi on v portretni fotografiji ne le goji to zvrst, pač pa tudi ostaja zapažen dunajski (češki) fotograf. Znani so portreti Gustava Klimta, Petra Altenberga, Egon Schieleja, Elinor Tordis idr.

Za nami je prvi (uvajajoči) del češke fotografije moderne, z zaupanjem pričakujemo, da bo Cankarjev dom v doglednem času pripravil nadaljevanje. Opus češke fotografije doživlja prav v sedanjem času ali ob koncu lanskega leta sijajna priznanja na razstavah po Nemčiji. Za nas je tovrstna razstava zanimiva tudi s primerjalnih vidikov.

Igor Gedrih

* * *

Epigrama

SLOVNIČARJU

Dušan
Mevlja

O slovnici morda še kaj ugame,
saj slovnica mu je le stroka,
a v epigramih bedno stoka
in z verzi muči nas občane.

ELITA

Nekateri se cenijo,
da so veliki in čvrsti,
ker sedijo v prvi vrsti
in za druge se ne menijo.

Nekateri menijo,
da so duhovni velikaši,
pa so le visoki
kot košarkaši.